

Question n° 94 de M. Guido De Padt du 28 mai 2004 (N.) à la ministre de l'Emploi et de la Protection des consommateurs :

Entreprises agricoles. — Accidents mortels. — Victimes de moins de 16 ans.

Il ressort des statistiques néerlandaises relatives aux accidents survenus dans des entreprises agricoles qu'au cours des dix dernières années un quart des victimes d'accidents mortels étaient des enfants de moins de 16 ans. La plupart des victimes se sont fait renverser par un tracteur ou une machine agricole ou ont été touchées par la chute d'un objet.

Il serait utile de disposer également d'un tableau de la situation en Belgique, de manière à pouvoir le cas échéant prendre les mesures qui s'imposent.

Votre administration pourrait-elle, pour les cinq et si possible les dix dernières années, me fournir les données suivantes :

1. le nombre d'accidents mortels survenus dans des entreprises agricoles;
2. le nombre d'enfants de moins de 16 ans victimes de tels accidents;
3. les causes des accidents;
4. les mesures pouvant être prises pour éviter de tels accidents ?

Réponse de la ministre de l'Emploi et de la Protection des consommateurs du 30 août 2004, à la question n° 94 de M. Guido De Padt du 28 mai 2004 (N.) :

Avant de répondre à votre question, je souhaite faire remarquer que mon département ne dispose pas de toutes les données statistiques que vous demandez; ainsi, manquent notamment les données concernant l'âge des victimes et les causes des accidents du travail.

1 et 2. Les données les plus complètes concernant les accidents du travail survenus à des travailleurs

Vraag nr. 94 van de heer Guido De Padt van 28 mei 2004 (N.) aan de minister van Werk en Consumentenzaken :

Agrarische bedrijven. — Dodelijke ongevallen. — Kinderen van minder dan 16 jaar als slachtoffer.

In Nederland wijzen ongevallencijfers uit dat over de afgelopen tien jaar bij ongeveer een kwart van alle dodelijke ongevallen op agrarische bedrijven, kinderen onder de 16 jaar slachtoffer worden. In de top-3 van belangrijkste oorzaken van de ongevallen staan overreden worden door een trekker of zelfrijdende landbouwmachine of getroffen worden door vallende voorwerpen.

Het lijkt mij goed om ook de Belgische situatie in beeld te brengen en na te gaan hoe daar beleidsmatig kan worden op ingespeeld.

Kan uw administratie voor de jongste vijf jaar, en bij voorkeur de jongste tien jaar, meedelen :

1. hoeveel dodelijke ongevallen er gebeurden op agrarische bedrijven;
2. hoeveel kinderen van minder dan 16 jaar daar het slachtoffer van werden;
3. welke de oorzaken waren van deze ongevallen;
4. welke maatregelen eventueel in het vooruitzicht kunnen worden gesteld om een en ander te voorkomen ?

Antwoord van de minister van Werk en Consumentenzaken van 30 augustus 2004, op de vraag nr. 94 van de heer Guido De Padt van 28 mei 2004 (N.) :

Vooreerst wens ik te laten opmerken dat mijn departement niet beschikt over alle statistische gegevens waarom u verzoekt; zo ontbreken onder meer de gegevens betreffende de leeftijd van de slachtoffers en de oorzaken van de arbeidsongevallen.

1 en 2. De meest volledige gegevens met betrekking tot arbeidsongevallen overkomen aan werknemers uit

d'entreprises privées sont disponibles dans les rapports annuels du Fonds des accidents du travail.

Les données concernant tous les accidents dans les entreprises agricoles, donc en ce compris ceux survenus aux propriétaires et aux membres de leur famille, sont reprises dans les statistiques de l'Institut national de statistique.

Ceci ressort notamment de l'étude d'un récent projet PreventAgri financé par le Fonds social européen et mon département. Dans ma réponse à vos troisième et quatrième questions, je vais me baser davantage sur plusieurs résultats de ce projet surtout en ce qui concerne les causes des accidents et les initiatives qui sont prises pour les prévenir.

Les tableaux ci-dessous donnent un aperçu du nombre d'accidents du travail survenus aux travailleurs occupés dans le secteur « agriculture, chasse et services apparentés » et ceci à partir de l'année 1997.

La mise en place d'une politique de prévention est basée sur l'étude d'un nombre d'accidents raisonnable au niveau statistique et certainement pas exclusivement sur le nombre d'accidents mortels.

Vu le nombre peu élevé d'accidents mortels, sans préjudice de l'âge, dans l'agriculture, j'ai estimé utile de reprendre également, dans le tableau ci-après, le nombre d'accidents ayant entraîné une incapacité définitive (ID) et avec incapacité temporaire (IT).

La dernière colonne concerne le nombre d'accidents du travail mortels survenus à des personnes du groupe d'âge situé entre 15 et 19 ans et ceci pour tous les secteurs d'activité de notre pays.

Victimes d'accidents sur le lieu du travail

de privé-ondernemingen zijn terug te vinden in de jaarverslagen van het Fonds voor arbeidsongevallen.

Gegevens over alle ongevallen in de agrarische bedrijven, dus met inbegrip van deze overkomen aan de eigenaar en zijn gezinsleden zijn opgenomen in de statistieken van het Nationaal Instituut voor de statistiek.

Dit laatste blijkt onder meer uit de studie van een recent project PreventAgri gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds en door mijn departement. In mijn antwoord op uw derde en vierde vraag zal ik nader ingaan op sommige resultaten van dit project vooral wat betreft de oorzaken van de ongevallen en de initiatieven die genomen worden om ze te voorkomen.

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van het aantal arbeidsongevallen overkomen aan werknemers tewerkgesteld in de sector « landbouw, jacht en aanverwante diensten » en dit vanaf het jaar 1997.

Het ontwikkelen van een preventiepolitiek wordt gebaseerd op de studie van een statistisch verantwoord aantal ongevallen en zeker niet uitsluitend op het aantal dodelijke ongevallen.

Gelet op het kleine aantal dodelijke ongevallen, ongeacht de leeftijd, in de landbouw heb ik het nuttig geoordeeld in de onderstaande tabel eveneens gegevens op te nemen over het aantal ongevallen met blijvende ongeschiktheid (BO) en met tijdelijke ongeschiktheid (TO).

De laatste kolom heeft betrekking op het aantal dodelijke arbeidsongevallen overkomen aan personen uit de leeftijdsgroep 15 tot 19 jaar en dit voor alle nijverheidssectoren uit ons land.

Slachtoffers van ongevallen op de arbeidsplaats

	Nace 1 (agriculture, chasse et secteurs connexes) Sans distinction d'âge			Tous secteurs: âge: 15-19 ans
	Nace 1 (landbouw, jacht en aanverwante diensten) Zonder onderscheid van leeftijd			
	IT	ID	Mortels	Alle sectoren: leeftijd: 15-19 jaar
	TO	BO	Dodelijke	
2002	1 001	156	0	4
2001	1 072	195	3	3
2000	971	165	2	5
1999	1 001	179	1	3
1998	1 002	138	1	2
1997	936	204	0	3

	Nace 1 (agriculture, chasse et secteurs connexes) — Âge: 15-19 ans		
	Nace 1 (landbouw, jacht en aanverwante diensten) — Leeftijd: 15-19 jaar		
	IT	ID	Mortels
	—	—	—
	TO	BO	Dodelijke
2002	68	9	0
2001	85	11	0
2000	70	11	0
1999	66	6	0
1998	82	12	0
1997	76	16	0

Source: Fonds des accidents du travail. | Bron: Fonds voor arbeidsongevallen.

De la comparaison des chiffres concernant les accidents du travail mortels, on peut conclure que dans l'agriculture le groupe de travailleurs âgés de 15 à 19 ans n'est pas concerné par les accidents du travail mortels.

3 et 4. Le nombre d'accidents du travail dans le secteur de l'agriculture est inférieur à 1% du nombre total d'accidents du travail survenus aux travailleurs dans notre pays. C'est la raison pour laquelle les rapports annuels du Fonds des accidents du travail ne contiennent aucune information concernant les principales causes des accidents du travail dans le secteur agricole, ceci en opposition avec des secteurs tels que le secteur du bâtiment, le secteur des transports, l'industrie alimentaire, les soins de santé, etc.

Comme je l'ai déjà dit dans ma réponse aux première et deuxième questions, mon département est promoteur du projet PreventAgri qui a vu le jour grâce à une collaboration entre la section «Service de psychologie du travail et des entreprises de l'Université de Liège et la section «Institut voor stress en werk» de la «Katholieke Universiteit Leuven».

Il ressort des données statistiques, concernant la période 1995 à 1999, de l'Institut national de statistique, selon le projet PreventAgri, que dans les entreprises agricoles, 40 accidents du travail mortels se sont produits et 289 accidents ont entraîné une incapacité définitive.

Toujours selon les données de l'Institut national de statistique, il apparaît en outre que la plupart des accidents sont causés par des animaux, des machines agricoles dangereuses, des chutes et l'emploi de machines motorisées porteuses de charges.

L'étude montre également que le stress est considéré comme un des facteurs les plus dangereux pour le bien-être des personnes occupées dans le secteur agricole.

Uit de vergelijking van de cijfers inzake de dodelijke arbeidsongevallen mag men besluiten dat in de landbouw de groep van werknemers met een leeftijd van 15 tot 19 jaar niet getroffen wordt door dodelijke arbeidsongevallen.

3 en 4. Het aantal arbeidsongevallen in de sector van de landbouw is lager dan 1% van het totaal aantal arbeidsongevallen overkomen aan werknemers in ons land. Daarom bevatten de jaarverslagen van het Fonds voor arbeidsongevallen geen informatie inzake de voornaamste oorzaken voor de arbeidsongevallen uit de agrarische sector, dit in tegenstelling tot sectoren zoals de bouwnijverheid, de transportsector, de voedingsnijverheid, de gezondheidszorg, enzovoort.

Zoals reeds aangehaald in mijn antwoord op uw eerste en tweede vraag, is mijn departement promotor van het project PreventAgri, tot stand gekomen door een samenwerking tussen de afdelingen «Service de psychologie du travail et des entreprises» van de Universiteit van Luik en de afdeling «Institut voor stress en werk» van de KU Leuven.

Uit de statistische gegevens voor de periode 1995 tot 1999 van het Nationaal Instituut voor de statistiek blijkt, volgens het PreventAgri-project, dat er in de agrarische bedrijven 40 dodelijke arbeidsongevallen gebeurden en 289 ongevallen met blijvende letsel.

Steeds volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de statistiek, blijkt verder dat de meeste ongevallen gebeuren met dieren, gevaarlijke landbouwmachines, vallen, het gebruik van draagbare gemotoriseerde machines.

De studie toont verder aan dat stress beschouwd wordt als één van de meest bedreigende factoren voor het welzijn van de personen tewerkgesteld in de agrarische sector.

Le projet PreventAgri a pour objectifs :

- la prévention des accidents du travail, des risques psychosociaux (stress) et des maladies professionnelles dans l'agriculture;
- la mise en place de structures d'assistance sociale et de formation en relation avec cette problématique, basée sur l'étude de l'évolution des problèmes que rencontrent les agriculteurs.

Le projet comprend quatre volets : sensibilisation, formation, recherche et intervention.

En 2005 et 2006, l'Agence européenne pour la sécurité et la santé au travail de Bilbao fera une étude sur les problèmes de sécurité et de santé dans l'agriculture dans les États membres de l'Union.

PreventAgri a été désigné comme représentant de la Belgique dans le groupe d'accompagnement créé pour cette étude. Les résultats et les recommandations de cette étude fourniront également aux employeurs et aux travailleurs de ce secteur des informations importantes pour améliorer le bien-être des travailleurs, en particulier leur sécurité et leur santé.

Enfin, j'attire votre attention sur le plan Pharaon qui, en ce qui concerne l'examen approfondi d'accidents graves, entrera pleinement en vigueur au printemps 2005, et qui soutient également une action sectorielle.

Outre l'apport des services pour la prévention et la protection au travail, tant internes qu'externes, un rôle est également réservé aux experts et au service d'inspection de la direction générale du Contrôle du bien-être au travail de mon département. Vu le fait que le nombre de travailleurs de ce secteur atteint environ 0,8% du total des travailleurs, il me paraît socialement justifiable d'attribuer seulement 0,8% de la capacité d'inspection disponible pour ce projet, soit une personne.

Het project PreventAgri heeft tot doelstelling :

- het voorkomen van arbeidsongevallen, van psychosociale risico's (stress) en van beroepsziekten in de landbouw;
- het opzetten van hulpverleningsstructuren en vormingsstructuren in verband met deze problematiek, ondersteund door de studie van de evolutie van de bestaande problemen van de landbouwers.

Het project omvat vier luiken : sensibilisering, vorming, onderzoek en interventie.

In 2005 en 2006 zal het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk te Bilbao een studie maken over de veiligheids- en gezondheidsproblemen in de landbouw in de lidstaten van de Unie.

PreventAgri werd aangeduid als Belgische vertegenwoordiger in de begeleidingsgroep opgericht voor deze studie. De resultaten en aanbevelingen uit deze studie zullen zeker ook de werkgevers en de werknemers uit deze sector waardevolle inlichtingen verschaffen om het welzijn van de werknemers, inzonderheid hun veiligheid en hun gezondheid, te verbeteren.

Ten slotte vestig ik uw aandacht op het Farao-plan, dat wat het degelijk onderzoek van ernstige ongevallen betreft, in het voorjaar 2005 ten volle in werking zal treden en dat ook een sectoriële aanpak voorstaat.

Naast de inbreng van de diensten voor preventie en bescherming op het werk, zowel intern als extern, is er ook een rol weggelegd voor de experten en de inspectiedienst van de algemene directie Toezicht op het welzijn op het werk van mijn departement. Gelet op het feit dat het aantal werknemers in deze sector ongeveer 0,8% bedraagt van de totale werkende bevolking, lijkt het me dan ook maatschappelijk verantwoord enkel 0,8% van de beschikbare inspectiecapaciteit in te zetten voor dit project, dat wil zeggen één persoon.